

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1950

ANDRA KAMMAREN

Nr 1

10—17 januari.

Debatter m. m.

Tisdagen den 10 januari.

	Sid.
Alderspresidentens hälsningstal.....	3

Onsdagen den 11 januari.

Talmannens anförande vid riksdagens öppnande	7
--	---

Torsdagen den 12 januari.

Interpellationer av:

Herr Jacobson i Vilhelmina ang. persontrafiken å bandelen Östersund—Gällivare	11
Herr Hjalmarsen ang. redogörelse för den senaste utvecklingen av avsluten inom det svensk-ryska kreditavtalets ram, m. m.	13
Fru Ewerlöf ang. utbildningen av barnmorskor för slutnarkos vid förlossning	14

Måndagen den 16 januari.

Interpellation av herr Svensson i Ljungskile angående de traktatmässiga grunderna för Hollands och eventuellt andra nationers rätt att konkurrera om den interna svenska fraktfarten, m. m...	23
---	----

Tisdagen den 17 januari.

Interpellationer av:

Herr Johansson i Torp ang. revision av gällande bestämmelser om statens låneverksamhet för den mindre skeppsfarten, m. m. ..	28
Herr Staxäng ang. ökade anslag till och förmånligare byggnadstillsåndsgivning för utbyggnad av fiskehamnar, m. m.	29
Herr Rylander ang. vissa spörsmål rörande stadsdomarnas befordran till statliga domarämbeten.....	31

Samtliga avgjorda ärenden.**Tisdagen den 10 januari.**

	Sid.
Protokoll ang. fullmaktsgranskning	3
Val av talmän	4
Val av sekreterare	5

Onsdagen den 11 januari.

Protokoll ang. fullmaktsgranskning	6
--	---

Torsdagen den 12 januari.

Val av ledamöter i talmanskonferensen samt av kanslideputerade, kanslitillsättare och ekonomideputerade	7
--	---

Måndagen den 16 januari.

Val av ledamöter i de ständiga utskotten	16
Val av statsrevisorer med suppleanter	19
Val av ledamöter i andra kammarens allmänna beredningsutskott ..	19
Kungl. Maj:ts berättelse till 1950 års riksdag om vad i rikets sty- relse sig tilldragit	19

Tisdagen den 17 januari.

Val av suppleanter i de ständiga utskotten och allmänna bered- ningsutskottet	24
--	----

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde andra kammaren här i huvudstaden i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingslokalen.

Tisdagen den 10 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av representanten för Gävleborgs län herr SÄVSTRÖM såsom den ledamot, vilken bevisat de flesta riksdagarna, med följande ord: Mina damer och herrar! Under det gångna halvseket ha vi fått uppleva två världskrig, fyllda av katastrofer och olyckor. Omsorgen om vårt lands säkerhet, vår strävan att bevara vår självständighet och vårt oberoende har under den orosfyllda tiden varit vår väsentliga uppgift. Den demokratiska samlingen har visat sig vara den lyckligaste livsformen. Den har stått bi i de stormar som rasat över världen.

Den ovisshet som måste prägla alla omdömen om det nya halvseket manar oss att med god vilja och förenade krafter göra vårt yttersta för att bevara vår självständighet och vårt demokratiska samhällskick, samtidigt som vi uttrycka vår önskan om fredligt samarbete med andra folk.

Då vi nu i dag återigen mötas i vår verksamhet, hälsar jag eder alla välkomna och uttalar förhoppning om att viljan till samverkan och samarbete må bli riktlinjerna även vid denna riksdag. Läget i världen inrymmer alltjämt mycket av oklarhet. För oss gäller det att söka bidra till fortsatt förbättrad utveckling. De ekonomiska problem som i det avseendet komma att föreläggas oss till avgörande få vi försöka lösa på bästa sätt.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat undertecknade att föra protokollet till dess sekreterare hunnit utses ävensom att kanslipersonal blivit till erforderligt antal av honom för tillfället antagen; och blevo på framställd proposition dessa åtgärder av kammaren godkända.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 4 januari 1950.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning av riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen företagas innan årets riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar K. Böök, A. Andersson och O. Andersson samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar A. Örne, A. Lindqvist och E. Eriksson.

Till justitiedepartementet hade insänts fullmakter för 2 personer, vilka

vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Vid granskning av fullmakterna framställdes icke någon anmärkning mot desamma.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de granskade fullmakterna skulle tillika med dessa överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:
C. G. Bruno.

Den i protokollet omförmälda förteckningen var av följande lydelse:

Förteckning

å ledamöter av riksdagens andra kammare enligt fullmakter, granskade inför chefen för justitiedepartementet den 4 januari 1950.

Uppsala län.

1 Fru Eivor Wallin, Skutskär.

Värmlands län.

2 Landstingsmannen Erik Holger Jonatan Adolfsson, Bynsberg, Värmlandsbro.

§ 4.

Företogs upprop av kammarens ledamöter.

Därvid skulle till protokollet antecknas, att herrar Wiberg och Andersson i Surahammar hos vederbörande länsstyrelser avsagt sig uppdraget att vara ledamot av kammaren, att efterträdare blivit utsedda samt att protokoll angående granskning av fullmakterna för dessa ännu ej kommit kammaren till handa.

Vid uppropet befunnos herrar Håstad, Törnkvist, Johansson i Torp, Andersson i Alfredshem, Andersson i Långviksmon, Sandberg, Åkerström, Johansson i Norrfors, Skoglund i Umeå och Nilsson i Varuträsk, fru Sandström samt herrar Gavelin, Löfroth och Wiklund i Öjebyn frånvarande.

Herr Håstad hade telegrafiskt anhållit om några dagars ledighet på grund av utrikes studieresa.

Vidare hade herr Johansson i Torp i telegram anmält, att han vore förhindrad närvara vid uppropet.

Slutligen hade ankommit telegram med anmälan, att frånvarande ledamöter från övre Norrland blivit hindrade av tågförsening.

§ 5.

Anställdes val av talman; och befanns efter valets utgång hava till talman blivit utsedd herr Sävström med samtliga avgivna eller 211 röster.

§ 6.

Vid nu företaget val av förste vice talman blev därtill utsedd herr Skoglund i Doverstorp med samtliga avgivna eller 162 röster.

§ 7.

Företogs val av andre vice talman; och utsågs därvid herr Olsson i Mora med samtliga avgivna eller 150 röster.

§ 8.

Herr TALMANNEN yttrade: Mina damer och herrar! Å egna och vice talmännens vägnar ber jag att få tacka för förtroendet att leda kammarens förhandlingar. Vi skola försöka göra vårt bästa.

§ 9.

Upplästes och lades till handlingarna de under § 4 här ovan omförmälda telegrammen, vilka voro av följande lydelse: Talmannen, andra kammaren, Riksdagen, Stockholm.

På grund av studieresa anhåller jag om några dagars ledighet.

Elis Håstad.

Andra kammarens kansli, Riksdagen, Stockholm.

Förhindrad närvara vid uppropet, anmäler mig senare under dagen.

Johansson i Torp.

Andra kammarens sekreterare, Riksdagen, Stockholm.

Riksdagsmän, övre Norrland, hindrade av tåg försening.

Helmer Johansson.

Kammaren beviljade herr Håstad ledighet från riksdagsgöromålen från och med denna dag tills vidare.

§ 10.

Föredrogs åter det under § 3 här ovan intagna protokollet, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av de däri omförmälda fullmakterna, lägga protokollet till handlingarna.

§ 11.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att genast företaga val av sekreterare, varefter det sålunda beslutade valet företogs; och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräknings valet hava så utfallit, att till sekreterare utsetts förste byråsekreteraren Gunnar Britth med samtliga avgivna eller 143 röster.

Sedan sekreteraren på kallelse infunnit sig, meddelade herr talmannen ho-

nom underrättelse om valets utgång och hälsade honom välkommen.

Protokollsföringen övertogs här efter av sekreteraren.

Ernst V. Staxäng. Frans Severin.

§ 12.

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att onsdagen den 11 innevarande månad kl. 11 fm. infinna sig i slottskapellet samt, efter förrättad gudstjänst, enligt § 34 riksdagsordningen begiva sig till rikssalen för att där inhämta vad Kungl. Maj:t hade att meddela riksdagen.

§ 13.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge ske genom kammarens kansli med iakttagande, att de för ledamöterna från var och en av rikets valkretsar avsedda biljetterna utlämnades till valkretsens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Detta förslag blev av kammaren bifallet.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 11.57 fm.

In fidem

Gunnar Britth.

Onsdagen den 11 januari.

Kl. 10.30 fm.

§ 1.

Anmäldes, att herrar Johansson i Torp, Andersson i Alfredshem, Andersson i Långviksmon, Sandberg, Åkerström, Johansson i Norrfors, Skoglund i Umeå och Nilsson i Varuträsk, fru Sandström samt herrar Gavelin, Löfroth och Wiklund i Öjebyn under gårdagen infunnit sig vid riksdagen.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 10 januari 1950.

Till justitiedepartementet hade den 9 januari 1950 från länsstyrelsen i Malmöhus län och Västmanlands län inkommit fullmakter för respektive filosofie licentiaten Jean Braconier, Malmö, och rådmannen Ernst Jacobsson, Sala, vilka vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Vid granskning av fullmakterna, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakterna icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte de granskade fullmakterna överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

C. G. Bruno.

Herr talmannen meddelade, att herrar Braconier och Jacobsson i Sala intagit sina platser i kammaren.

§ 3.

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig hava om tiden för valen samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum torsdagen den 12 innevarande januari företaga val av fyra ledamöter i talmanskonferensen, två kanslideputerade, sex ledamöter att jämte talmannen och vice talmännen tillsätta befattningshavare hos kammaren samt fyra ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 4.

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig hava om tiden för valen samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum måndagen den 16 i denna månad företaga val av ledamöter och påföljande dag val av suppleanter i de ständiga utskotten samt vid förstnämnda sammanträde jämväl val av revisorer och revisors-suppleanter för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning.

§ 5.

På förslag av herr talmannen beslöt kammaren att vid sammanträdena den 16 och 17 i denna månad företaga jämväl val av ledamöter respektive suppleanter i kammarens allmänna beredningsutskott.

§ 6.

Herr talmannen och kammarens ledamöter avgingo kl. 10.45 fm. till slottskapellet, varefter riksdagspredikan hölls av kontraktsprosten Emil Lundblad i Dalby. Efter slutad gudstjänst begav sig kammaren till rikssalen. Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten öppnade

där riksdagen med ett tal. Sedan första kammarens talman härefter framfört första kammarens undersåtliga vördnad, framträdde **ANDRA KAMMARENS TALMAN** och yttrade:

Eders Kungl. Höghet.

Läget i världen kännetecknas fortfarande av politisk och ekonomisk osäkerhet. Så länge det tillståndet råder, få vi känna oss beroende därav. Genom devalveringen av den svenska kronan har det ansetts, att betydande riskmoment föreligga, som det gäller att bemästra. Men om alla goda krafter hjälpas åt att förhindra en stegring av levnadskostnaderna, så kunna vi med tillförsikt se den närmaste tiden an. Omsorgen om vårt folks bästa bör mana oss till samverkan kring den uppgift, som i dagens läge är den väsentliga, att uppnå ekonomisk stabilitet.

De förbättringar, som vi på senare tid ernått, ha huvudsakligast kommit till med hjälp av vissa regleringsåtgärder och genom ökad produktion. För ökningen i exporten ha vi att tacka företagare, arbetare och tjänstemän i det svenska näringslivet. Vi kunna också förmärka ett ökat frivilligt sparande. Insättarbehållningarna i sparbankerna ha som känt är fördubblats under de senaste tio åren.

Penningvärdet har visserligen under de senaste decennierna sjunkit betydligt, men trots detta ha stora grupper av lågt betalade arbetare kommit upp i en högre levnadsstandard.

Många av kristidens besvärligheter ha övervunnits. Vi hoppas, att flera lättnader skola följa. Statliga regleringar och förordningar äro nödvändiga för det helas väl, men det enskilda initiativet behövs också i ett framåtgående samhälle.

För den nådiga hälsning, Eders Kungl. Höghet bringat riksdagen från Hans Maj:t Konungen, anhåller jag å andra kammarens vägnar, att Eders Kungl. Höghet må till Hans Majestet framföra kammarens djupt kända tacksamhet och undersåtliga vördnad.

Talmännen fingo härefter vardera mottaga ett exemplar av dels Kungl. Maj:ts proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1950/51, dels ock Kungl. Maj:ts berättelse till 1950 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit, varefter ceremonien på rikssalen avslutades; och åtskildes kammaren vid utgåendet från rikssalen, enligt beslut fattat före avgången från dess samlingsrum.

In fidem

Gunnar Britth.

Torsdagen den 12 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Herr **TALMANNEN**: Med anledning av den nya lydelsen av § 75 riksdagsordningen ber jag få lämna följande meddelande angående de val som nu skola förrättas av kammaren.

Det första valet, som avser fyra ledamöter i talmanskonferensen, äger rum i hittills gängse ordning, d. v. s. efter

upprop, varvid kammarens ledamöter i tur och ordning avlämna sina valsedlar.

Vid vart och ett av de övriga på föredragningslistan uppförda valen kommer, enligt vad jag inhämtat, att företes en »gemensam lista», vilken godkännts av de av kammaren utsedda ledamöterna i talmanskonferensen.

Jag kommer att framställa proposition å godkännande av listan och förklara därå upptagna personer valda, såvida ej val med slutna sedlar begäres av minst så många ledamöter som motsvarar det tal, vilket erhålles, om samtliga röstberättigade ledamöters antal delas med siffran för det antal personer valet avser, ökat med ett. Har sådan begäran framställts skall val med slutna sedlar äga rum vid ett följande sammanträde.

Särskilda valsedlar avsedda för dessa val komma ej att utdelas till kammarens ledamöter, men för att ledamöterna må kunna följa valen, har till samtliga ledamöter utdelats en PM utvisande de namn, som upptagits å gemensam, vederbörligen godkänd lista för vart och ett av valen.

§ 2.

Företogs val av fyra ledamöter i talmanskonferensen, och blevo därtill utsedda:

herr *Fast*

» *Hedlund* i Rådomb

» *Hjalmarson* och

» *Ohlin*,

envar med 152 röster.

§ 3.

Anställdes val av två kanslideputerade. Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr **FÖRSTE VICE TALMANNEN**, som yttrade: Herr talman! Under åberopande av 75 § riksdagsordningen i dess nya lydelse ber jag att för detta val få framlämna en gemensam lista, upptagande namnen å två ledamöter av kammaren. Denna lista har godkänts av de av kammaren utsedda ledamöterna i talmanskonferensen.

Den av herr förste vice talmannen avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Gemensam lista» följande namn:

herr *Mårtensson* i Uddevalla och
» *Larsson* i Stockholm.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den nu av kammaren godkänd; och förklarades herrar Mårtensson i Uddevalla och Larsson i Stockholm utsedda till kanslideputerade.

§ 4.

Företogs val av sex ledamöter att jämte herr talmannen och vice talmannen tillsätta befattningshavare i kammaren; och begärdes därvid ordet av

Herr **FÖRSTE VICE TALMANNEN**, som anförde: Herr talman! Under åberopande av 75 § riksdagsordningen ber jag att för detta val få framlämna en gemensam lista, upptagande namnen å sex ledamöter av kammaren. Denna lista har godkänts av de av kammaren utsedda ledamöterna i talmanskonferensen.

Den av herr förste vice talmannen avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Gemensam lista» följande namn:

herr *Severin*

» *Mosesson*

» *Hall*

» *Svensson* i Grönvik

» *Andersson* i Mölndal och

» *Pettersson* i Dahl.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda till kanslitillsättare.

§ 5.

Anställdes val av fyra ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter. Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr **FÖRSTE VICE TALMANNEN**, som yttrade: Herr talman! Under åbe-

ropande av 75 § riksdagsordningen ber jag att för detta val få framlägga en gemensam lista, upptagande namnen å fyra ledamöter av kammaren. Denna lista har godkänts av de av kammaren utsedda ledamöterna i talmanskonferensen.

Den av herr förste vice talmannen avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Gemensam lista» följande namn:

- herr Nilsson i Kristinehamn
- » Malmborg i Skövde
- » Svensson i Grönvik och
- » von Seth.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes:

Kungl. Maj:ts den 11 innevarande januari på rikssalen avlämnade

dels proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1950/51

dels ock berättelse till 1950 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit;

justitieombudsmannens ämbetsberättelse samt tryckfrihetskommitténs berättelse; samt

militieombudsmannens ämbetsberättelse.

§ 7.

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN erhöi på begäran ordet och anförde: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att andra kammaren måtte besluta att utse suppleanter i de ständiga utskotten till ett antal av aderton i konstitutionsutskottet, bevillningsutskottet och

jordbruksutskottet, tjugosex i statsutskottet samt sexton i vart och ett av de övriga utskotten utom i utrikesutskottet, där antalet grundlagsenligt skall vara åtta. Slutligen får jag hemställa, att kammaren måtte besluta att utse tjugosex suppleanter i kammarens allmänna beredningsutskott.

Kammaren biföll vad herr förste vice talmannen sålunda hemställt.

§ 8.

Anmäldes, att följande Kungl. Maj:ts propositioner avlämnats till herr talmannen, nämligen:

nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50;

nr 3, med anhållan om riksdagens yttrande rörande frågan om uppdelning av finansdepartementet m. m.;

nr 4, angående ändrad disposition av bergmästarbostället Knutsberg i Nora socken;

nr 5, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 kap. 10 § förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker, m. m.;

nr 6, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 7 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften;

nr 7, angående fortsatt tullfrihet för Svenska röda korset för viss sjukvårds-, beklädnads- och sjuktransportmateriel;

nr 8, angående fortsatt tullfrihet i vissa fall för Föreningen Rädda barnen för kläder, beklädnadsmateriel och livsförnödenheter;

nr 9, med förslag till förordning med ytterligare bestämmelser angående taxering för inkomst under vissa år av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg, m. m.;

nr 10, med förslag till lag om tillägg till epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443);

nr 11, med förslag till förordning om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till Stiftelsen Trävaruindustriens konjunkturutmättningsfond, m. m.;

nr 12, med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge;

nr 13, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Norge för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap, m. m.;

nr 14, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 11 § 4 mom. lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket;

nr 15, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. brandstadgan den 15 juli 1944 (nr 522);

nr 17, med förslag till lag om fortsatt giltighet av utlänningslagen den 15 juni 1945 (nr 315);

nr 18, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom, m. m.;

nr 19, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Finland för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet;

nr 20, med förslag till förordning om ändring i 123 § taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);

nr 21, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt, m. m.;

nr 22, med förslag till lag om upphävande av 15 kap. 13 och 22 §§ giftermålsbalken, m. m.;

nr 23, angående godkännande av handelsöverenskommelse mellan Sverige och Italien;

nr 24, med förslag till förordning om ytterligare uppskov med allmän fastighetstaxering;

nr 25, med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 och 47 §§ civilförsvarslagen den 15 juli 1944 (nr 536); och

nr 26, angående viss decentralisering av tillståndsgivningen beträffande yrkesmässig biltrafik.

Dessa propositioner bordlades.

§ 9.

Anmälades, att till kammaren överlämnats Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 16, till riksdagen med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Berndt Gunnar Emil Danielson att under innevarande riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet.

Skrivelsen föredrogs och lades till handlingarna, varjämte underrättelse om skrivelsens innehåll skulle meddelas vederbörande utskott samt riksdagens kanslideputerade.

§ 10.

Anmälades, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen, nämligen

nr 1, av herr *Dickson*, angående viss ändring av riksbankens sedeltyper;

nr 2, av herr *Ohlin m. fl.*, angående upptagande av förhandlingar om en revision av 1946 års svensk-ryska kreditavtal;

nr 3, av herr *Johansson* i Stockholm *m. fl.*, angående uppdrag för de svenska ombuden i Förenta Nationerna att verka för förbud mot atomvapenkrigföring;

nr 4, av herr *Huss*, om förhöjd familjepension åt framlidne överläkaren G. Odelberg-Johnsons efterlämnade maka;

nr 5, av herr *Ohlin m. fl.*, om sänkning av tilläggsskatten å bensin och vissa brännolja;

nr 6, av herr *Edberg m. fl.*, om rätt för kommun att införa obligatorisk bostadsförmedling;

Interpellation ang. persontrafiken å bandelen Östersund—Gällivare.

nr 7, av herr *Senander m. fl.*, om införande av fem dagars arbetsvecka;

nr 8, av herr *Huss*, angående viss ändring av 8 § lagen om förskottering av underhållsbidrag till barn (bidragsförskottslag); och

nr 9, av herr *Nihlfors m. fl.*, angående viss ändring av 8 § andra stycket lagen om folkpensionering.

Dessa motioner bordlades.

§ 11.

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1950/51, och nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, måtte uppföras sist å föredragningslistan för kammararens nästkommande sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

§ 12.

Interpellation ang. persontrafiken å bandelen Östersund—Gällivare.

Ordet lämnades på begäran till

Herr JACOBSON i Vilhelmina, som anförde: Herr talman! Efter fredsslutet år 1945 vidtog järnvägsstyrelsen betydelsefulla förbättringar i fråga om persontrafiken på övre Norrland. Påföljande år kom turen även till inlandsbanan norr om Östersund.

Järnvägsstyrelsen insatte på försök en rälsbuss, tre gånger i veckan i vardera riktningen Östersund—Gällivare, som tillryggalade den 747 km långa sträckan på en tid av icke fullt 13 timmar. Inräknat måltidsuppehåll i såväl Arvidsjaur som Hoting tog hela resan

endast 14 tim. 13 min. i anspråk. Genom denna lägenhet skapades möjligheter för befolkningen utefter hela den långa sträckan att nå Östersund på kvällen med framkomst till Stockholm påföljande morgon kl. 7.35.

Var tillfredsställelsen och glädjen stor bland lappmarksbefolkningen över tillkomsten av denna lägenhet, var missnöjet och besvikelsen inte mindre, när det på sensommaren 1946 kom till allmänhetens kännedom att trafiken skulle upphöra vid höstens inträde. Som skäl härtill framhölls från järnvägsstyrelsens sida att snön komme att lägga hinder i vägen.

Från befolkningens sida gjordes en framställning till kommunikationsministern, statsrådet Nilsson, som kontaktade järnvägsstyrelsen, varvid man kom överens om att låta trafiken pågå intill dess att snöhinder uppstode. Dess bättre har det visat sig, att de befarade snösvårigheterna uteblivit, varför trafiken ostört kunnat pågå både vinter och sommar.

Men även om vi inom Lappmarken äro tillfredsställda över den möjlighet till snabba resor på längre håll som denna lägenhet erbjuder, äro vi missbelåtna med den kombination mellan rälsbuss och tåg som äger rum i fråga om den rälsbuss som avgår från Vilhelmina kl. 5.35 med ankomst till Östersund med tåg kl. 11.09 och det tåg som avgår från Östersund kl. 17.05 efter stockholmstågets ankomst kl. 16.16.

För att hinna dagtåget till Stockholm, som avgår från Östersund kl. 12.20, måste man resa redan kl. 5.35 på morgonen från Vilhelmina. Skedde resan med rälsbuss, vilket vore det enda förnuftiga, kunde avresan från Vilhelmina ske först vid 8-tiden. Med rälsbuss hela vägen tar resan drygt 4 timmar, med kombinerad rälsbuss och tåglägenhet över 5 1/2 timmar. Genom en sådan anordning skulle befolkningen ute från byarna ha möjlighet att resa in till Vilhelmina köping först samma dag som

Interpellation ang. persontrafiken å bandelen Östersund—Gällivare.

resan skall företagas. Med en sådan tidig avgångstid som kl. 5.35 måste befolkningen ute från bygden för närvarande resa in redan dagen förut.

Lika galet är det, när man kommer med dagtåget från Stockholm, som går därifrån kl. 7.20. Efter detta tågs ankomst till Östersund, kl. 16.16, avgår ett blandat tåg kl. 17.05. Den relativt korta sträckan mellan Östersund och Hoting — 167 km — tar inte mindre än 4 1/2 timmar i anspråk. Vid ankomsten till Ulriksfors gör tåget en extratur upp till Strömsund, varigenom restiden förlänges med i det närmaste en halv timme. Detta är ju en utvikning utöver den ordinarie sträckan på inte mindre än 10 km. Även när man kommer på morgonen med tåget, går det upp till Strömsund.

Jag undrar vad man skulle säga om tåget från Stockholm som passerar Södertälje södra skulle gå in med hela tågsättet till Södertälje central för att hämta passagerare där och sedan gå tillbaka till Södertälje södra. Detta skulle bli en extra förlängning för passagerarna av endast 4 km. Det är just så man gör i fråga om Ulriksfors—Strömsund, endast med den skillnaden att avståndet i detta fall är inte mindre än 10 km. Om en rälsbuss sattes in i stället för tåg strax efter stockholmstågets ankomst till Östersund kl. 16.16 vore man framme i Vilhelmina strax efter kl. 20.00 stället för, som nu är fallet, kl. 23.25. Denna sena ankomsttid är ju mången gång, särskilt under vintertiden, till stort förfång för den resande allmänheten, vilken kommer fram först sedan hotell och näringsställen ha stängt för dagen. Med en tidigare ankomsttid kunde ju rälsbussen fortsätta till Storuman och eventuellt till Sorsele. Vissa dagar under sommaren, när rälsbussen fortsätter till Storuman, anländer den ju dit mitt i natten. Även i fråga om förbindelserna med Vilhelmina för resande som komma norrifrån vore en ändring till det bättre högst önskvärd.

Det kan inte, som det nu är, vara något nöje att komma till Vilhelmina kl. 0.30 på natten utan möjlighet till tak över huvudet för den som icke i förtid ordnat härmed.

Kombinationen rälsbuss—tåg å linjen Östersund—Vilhelmina i fråga om de nu nämnda lägenheterna bör utbytas mot rälsbuss. För övrigt ställer det sig väl billigare att använda rälsbuss än ånglok med åtföljande vagnar och bemanat med minst tre personer, under det att konduktören å rälsbussen sköter det hela ensam.

Jag är beredd att järnvägsstyrelsen kommer att göra den invändningen gent emot de ifrågasatta omläggningarna, att den rälsbuss som avgår från Vilhelmina kl. 5.35 står i förbindelse med bandelen Hoting—Forsmo och att tåget som avgår från Östersund kl. 17.05 inväntar den från Långsele ankommande rälsbussen, som anländer till Hoting först kl. 21.55. Denna invändning är icke bärande. Dels är resandefrekvensen från Lappmarken över Forsmo—Långsele ytterst ringa, dels är det högst olämpligt att låta det stora flertalet resande genom de nuvarande anordningarna få sin restid utökad med flera timmar, vilket kan undvikas, därest de ändringar, som jag tillåtit mig föreslå, vidtagas av kungl. järnvägsstyrelsen.

Så till sist ännu en sak, den s. k. turistbussen. Sedan två år tillbaka har en s. k. turistbuss insatts å sträckan Östersund—Gällivare och gått tre dagar i veckan i vardera riktningen. Denna rälsbuss har varit utrustad med fåtöljer, radio och andra moderniteter. Tågvärdinna, som tillhandahållit kaffe, choklad, te, mjölk och smörgåsar, har medföljt. Häröfver är endast gott att säga, men varför måste denna buss kopplas bort sedan »turistsäsongen» är över och komma till användning i sydligare och varmare trakter av landet? Är det någonstans, som man borde se till att de snabbaste, de modernaste, de varmaste och mest ändamålsenliga rälsbussarna

Interpellation ang. redogörelse för den senaste utvecklingen av avsluten inom det svensk-ryska kreditavtalets ram, m. m.

användas i trafiken, är det väl å inlandsbanan och i synnerhet å sträckan mellan Östersund och Gällivare. Framför allt borde detta ske under den kalla årstiden, då i likhet med vad som nu är fallet temperaturen vissa dagar går ned under 40 minusgrader.

Nej, låt den s. k. turistbussen gå både sommar och vinter, helst varje dag. Passagerare komma med all sannolikhet icke att fattas. Under de tider som den gått har resandantalet, såvitt jag kunnat bedöma saken, varit synnerligen stort, vilken uppgift även bekräftats av rälsbussförarna vid förfrågningar som jag gjort.

Då jag har den uppfattningen att herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet hysar ett starkt intresse för att kommunikationerna för innevånarna i Norrlands ödebygder skola i den mån detta låter sig göra förbättras, anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få framställa följande frågor:

Är herr statsrådet villig att låta underkasta de erinringar beträffande vissa åtgärder i samband med persontrafiken å inlandsbanan, bandelen Östersund—Gällivare, som jag framfört här ovan, närmare granskning, och är herr statsrådet villig, därest det skulle visa sig att de gjorda erinringarna äro fullt berättigade, att anmoda järnvägsstyrelsen att snarast möjligt vidtaga följande åtgärder:

att det tåg, P. 2292, som avgår från Östersund C kl. 17.05, måtte utbytas mot rälsbuss;

att den rälsbuss, Y 2691, som avgår från Vilhelmina kl. 5.35, måtte senareläggas och icke stå i förbindelse med tåg P. 2291, utan fortsätta till Östersund i anslutning till tåget till Stockholm, som avgår kl. 12.20;

att den s. k. turistbussen, Y. 1/2, som under tiden 20/6—31/8 trafikerat Östersund—Gällivare tre dagar i veckan i

vardera riktningen, från och med i år måtte dels bli daglig, dels gå under hela året; och

att omedelbart vidtaga en omplacering av S. J. tillhöriga rälsbussar, varvid — med hänsyn till de långa avstånden och den under vintern rådande kylan — de varmaste och bekvämaste rälsbussarna placeras å linjen Östersund—Gällivare?

Denna anhållan bordlades.

§ 13.**Interpellation ang. redogörelse för den senaste utvecklingen av avsluten inom det svensk-ryska kreditavtalets ram, m. m.**

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr HJALMARSON, som yttrade: Herr talman! I motionen nr II: 293 till 1948 års riksdag föreslogo motionärerna, herrar Ljungqvist och Henriksson, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsamt undersökning rörande möjligheterna att med hänsyn till landets försämrade ekonomiska läge få till stånd en revision av gällande kreditutfästelser gentemot utlandet. Såväl i motionens motivering som i den allmänna diskussion den föranledde framstod kreditavtalet med Sovjetunionen som det centrala problemet i detta sammanhang.

I sitt utlåtande med anledning av denna motion framhöll utrikesutskottet sammanfattningsvis, att det enligt utskottets uppfattning voro »uppenbart, att den långsamma återhämtningen i världen och vårt eget lands nuvarande ekonomiska läge gör det utomordentligt angeläget att undvika en ökning av vår redan avsevärda kreditbelastning».

I andrakammardebatten rörande denna motion underströks från utskottets representanter, att förevarandę passus i utlåtandet finge tolkas såsom ett be-

Interpellation ang. utbildningen av barnmorskor för slutnarkos vid förlossning.

stämt uttryck för betänksamhet icke blott mot ingåendet av nya formella kreditavtal utan även mot en faktisk ökning av den redan bestående kreditbelastningen — d. v. s. i praktiken ytterligare avslut av större betydelse inom ramen för det svensk-ryska kreditavtalet. Denna tolkning bestreds i debatten icke från något håll. Däremot förelägo meningsskiljaktigheter beträffande vägarna att nå denna begränsning av krediterna. Från motionärerna framfördes härvid det i motionen väckta kravet på en formell revision av avtalet, medan andra talare, under hänvisning till den »självrevision» som avtalet genomgått genom den ryska obenägenheten att acceptera de svenska offerterna, icke ansågo behov av särskilda åtgärder föreliggande utöver den allmänna rekommendation till restriktivitet vid avtalets fortsatta tillämpning, som allmänt intolkades i utskottets utlåtande.

De skäl, som under större delen av avtalsperiodens första hälft föranledde de ryska handelsmyndigheterna att inta en avvisande hållning gentemot de svenska företagens offerter, ha av allt att döma i viss mån eliminerats under loppet av år 1949. Vid den rutinemässiga granskningen av kreditavtalets tillämpning som i november i fjol företogs vid förhandlingar i Moskva framgick, att de ryska beställningarna sedan 1949 års början ökat med ca 90 milj. kronor. Den 30 september uppgick avslutens totalsumma till 392 milj. kronor inklusive redan verkställda leveranser, vilkas sammanlagda värde vid ifrågavarande tidpunkt uppgick till 97 milj. kronor. Fortsatta högst betydande ökning av beställningssumman kunna anses sannolika.

Denna utveckling måste otvivelaktigt anses oroande ur allmän ekonomisk synpunkt. Ytterligare kreditförpliktelser av större omfattning måste betraktas som en betänklig påfrestning på den labila samhällsekonomiska balans, som med icke obetydliga uppoffringar för alla

samhällsgrupper uppnåtts i vårt land.

De hittills publicerade uppgifterna rörande kreditavtalets utfall under den senaste tiden ha icke givit någon klar inblick i orsakerna till den kraftiga ökningen av beställningssumman och de konsekvenser detta medför för vårt näringsliv. Ett första krav måste därför bli att riksdagen måtte erhålla en utförlig redogörelse för dessa sammanhang. Jag får därför hemställa om kammarens tillstånd att till Hans Excellens ministern för utrikes ärendena få rikta följande fråga:

Vill Eders Excellens lämna en redogörelse för den senaste utvecklingen av avsluten inom det svensk-ryska kreditavtalets ram och för de överväganden denna föranlett inom regeringen?

Denna anhållan bordlades.

§ 14.

Interpellation ang. utbildningen av barnmorskor för slutnarkos vid förlossning.

Ordet lämnades på begäran till

Fru EWERLÖF, som anförde: Herr talman! Smärtlindring vid förlossning har av samhället accepterats som en naturlig rätt för barnaföderskorna. Genom lustgasgivningen vid förlossning står också en kostnadsfri smärtlindring till buds för varje födande kvinna.

Smärtlindring genom lustgas är mycket värdefull och kan utnyttjas av kvinnan särskilt i förlossningsarbetets förberedande stadier. Den är emellertid icke aldeles tillfyllest under det sista skedet av förlossningen, det s. k. utdrivningsstadiet.

För effektiv smärtlindring under denna del av förlossningsarbetet måste man tillgripa vanlig eter- eller kloroformnarkos. Denna typ av smärtlindring har i viss utsträckning kommit till användning på våra förlossningsanstalter. Den är effektiv och enligt all erfarenhet ofarlig. De kvantiteter eter eller kloroform som erfordras äro myc-

Interpellation ang. utbildningen av barnmorskor för slutnarkos vid förlossning.

ket små. Under senaste tid ha försök gjorts med andra typer av narkosmedel, t. ex. trilén. Detta senare preparat är ur risksynpunkt ännu fördelaktigare än eter och kloroform.

Metodens användbarhet är emellertid mycket begränsad. All narkos av denna typ måste nämligen enligt bestämmelserna givas av läkare. Även vid normal tillgång på läkare — för närvarande föreligger som bekant mycket stor brist — äro läkarkrafterna vid barnbörds- husen och barnbördsavdelningarna så avpassade, att det skulle innebära en orimlig merbelastning att åt dem även uppdraga narkosgivning vid varje förlossning.

Kravet från kvinnornas sida på bästa möjliga smärtlindring utan ekonomisk diskriminering är emellertid så starkt och så välgrundat att alla möjligheter att lösa dessa i första hand organisatoriska problem måste tillvaratas.

Svenska gynekologförbundet, som upptagit frågan till granskning vid sitt årssammanträde 1947, överlämnade i april 1948 till medicinalstyrelsen en skrivelse, vari konkreta förslag till frågans lösning framlades. Förbundet uppsatte för sitt förslag följande målsättning: 1) Varje patient som så önskar bör beredas smärtlindring under sista skedet av förlossningen genom kloroform eller eter. 2) Patienten bör kunna erhålla sådan smärtlindring utan att själv vidkännas någon kostnad. 3) Frågan om smärtlindring vid förlossningens slutskede tarvar snar och enhetlig lösning.

En tänkbar utväg vore enligt gynekologförbundet anställande av ytterligare underläkare på BB och BB-avdelningar med narkos som huvuduppgift. Sådana befattningshavare finnas redan på de större BB-avdelningarna. På de mindre anstalterna är denna utväg icke tänkbar — befattningshavarna skulle icke få full sysselsättning, och befattningarna skulle bli av mindre värde ur meritsynpunkt. Stor knapphet

råder dessutom för närvarande på läkare.

Såsom huvudväg till frågans lösning föreslår Gynekologförbundet därför, att slutnarkos bör få ges av barnmorska eller sjuksköterska även utan läkarens närvaro, sedan erforderlig utbildning för denna uppgift erhållits.

Denna utbildning föreslår Gynekologförbundet skola ske vid särskilda kurser å kvinnoklinikerna. Kurser böra kunna givas vid undervisningsanstalterna för läkare eller barnmorskor samt å centrallasarettens kvinnokliniker. Kurserna skulle bestå av en eller två teoretiska föreläsningar samt praktiska övningar under läkares övervakning under en vecka.

För eliminerande av alla risker föreslår förbundet detaljerade säkerhetsbestämmelser.

Vad gäller barnmorskornas allmänna förutsättningar att anförtros den ansvarsfulla uppgiften att ge narkos, framhåller Gynekologförbundet att barnmorskorna i sitt ansvarsfulla arbete ofta ställas inför situationer av mera krävande art och större svårighet att bedöma. De böra därför ha goda förutsättningar att efter företagen utbildning riskfritt handhava kloroform eller eter i begränsad mängd för snabbblindring i förlossningens slutskede.

Gynekologförbundets skrivelse är fortfarande föremål för medicinalstyrelsens prövning. Enligt under hand inhämtade uppgifter synas narkosexperter och utbildningssakkunniga ställa sig positiva till förslaget.

Det torde icke behöva understrykas, att kvinnorna med starkt, ja otåligt intresse följa alla uppslag till förbättrad smärtlindring och ökad trygghet vid förlossning. Det är av vikt, att alla förslag snabbt prövas och i den mån de befinnas värdefulla utan dröjsmål tillgodogöras barnaföderskorna. En närmare redogörelse för de utredningsresultat, Gynekologförbundets ovan relaterade skrivelse föranlett, skulle därför

Interpellation ang. utbildningen av barnmorskor för slutnarkos vid förlossning.

med stort intresse emotses i kvinno-kretsar. Jag får därför anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få rikta följande frågor:

1. Vill statsrådet lämna kammaren en redogörelse för de åtgärder Gynkologförbundets skrivelse angående utbildning av barnmorskor för slutnarkos vid förlossning föranlett inom medicinalstyrelsen?

2. Är statsrådet villig att snarast framlägga förslag till lösning av denna fråga?

Denna anhållan bordlades.

§ 15.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Härmed intygas att redaktör Algot Törnkvist, Karlskrona, på grund av sjukdom icke tills vidare kan inställa sig till riksdagsarbetet under vårterminen.

Karlskrona den 9 jan. 1950.

Bertil Schersten

leg. läkare.

Kammaren beviljade herr Törnkvist ledighet från riksdagsgöromålen tills vidare från och med den 10 januari.

§ 16.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här- efter kl. 11.36 fm.

In fidem

Gunnar Britth.

Måndagen den 16 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Justerades protokollet för den 10 innevarande januari.

§ 2.

I enlighet med kammarens därom den 11 innevarande januari fattade beslut skulle nu val förrättas av dels ledamöter i de ständiga utskotten, dels revisorer för deltagande i den granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, som skulle äga rum under innevarande år, jämte suppleanter för dessa revisorer, dels ock ledamöter i kammarens allmänna beredningsutskott; och verkställdes först val av ledamöter i utrikesutskottet.

Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr **FÖRSTE VICE TALMANNEN**, som anförde: Herr talman! För vart och ett av de val som skola företagas vid detta plenum ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upp- tar namn å så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Den av herr förste vice talmannen för val av ledamöter i utrikesutskottet avlämnade listan upptog under partibe- teckningen »Gemensam lista» följande namn:

Ward
Ohlin
Fast
Hedlund i Rådomb
Olsson i Gävle
Svensson i Ljungskile
Hall
Hjalmarson

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kammaren ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

§ 3.

Anställdes val av ledamöter i konstitutionsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Hallén
von Friesen
Fast
Pettersson i Norregård
Norén
Swedberg
Spångberg
Nolin
Jonsson i Haverö
Olsson i Mora

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i konstitutionsutskottet.

§ 4.

Anställdes val av ledamöter i statsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Ward
Malmborg i Skövde
Bergström
Svensson i Grönvik

Andersson i Malmö
Boman i Kieryd
Mårtensson i Uddevalla
Skoglund i Doverstorp
Wallentheim
Svensson i Ljungskile
Lindholm
Rubbestad
Eriksson i Sandby
Ståhl
Staxäng

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i statsutskottet.

§ 5.

Anställdes val av ledamöter i bevillningsutskottet. Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Björklund
Sandberg
Olsson i Gävle
Jonsson i Skedsbygd
Orgård
Kristensson i Osby
Sundström
Hagberg i Malmö
Nilsson i Kristinehamn
Persson i Svensköpp

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i bevillningsutskottet.

§ 6.

Anställdes val av ledamöter i bankoutskottet. Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Andersson i Munkaljungby
Fröderberg

Nilsson i Landskrona
 Persson i Norrby
 Humla, fru
 Schmidt
 Sköldin
 von Seth

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i bankoutskottet.

§ 7.

Anställdes val av ledamöter i första lagutskottet. Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Hedlund i Östersund
 Rylander
 Olsson i Mellerud
 Johansson i Norrfors
 Lindberg
 Johnsson i Stockholm
 Landgren
 Håstad

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i första lagutskottet.

§ 8.

Anställdes val av ledamöter i andra lagutskottet. Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Hellbacken
 Jacobsson i Igelsbo
 Nordgren, fru
 Ryberg
 Johansson i Norrköping, fru
 Sandström, fru
 Nilsson i Göteborg
 Hagård

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kam-

maren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i andra lagutskottet.

§ 9.

Anställdes val av ledamöter i tredje lagutskottet. Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Andersson i Löbbo
 Stjärne
 Ericsson i Sörsjön
 Andersson i Dunker
 Holm
 Åhman
 Andersson i Mölndal
 Fagerholm

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i tredje lagutskottet.

§ 10.

Anställdes val av ledamöter i jordbruksutskottet. Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Andersson i Tungelsta
 Johnsson i Kastanjegården
 Gustafson i Dädesjö
 Norup
 Jacobson i Vilhelmina
 Anthy
 Andersson i Hyssna
 Hæggbloom
 Jonsson i Järvsand
 Ahlsten

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i jordbruksutskottet.

§ 11.

Anställdes val av dels sex revisorer för deltagande i den granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, som skulle äga rum under inne-

varande år, dels och sex suppleanter för dessa revisorer.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista med partibeteckningen »Gemensam lista» av följande utseende:

Riksdagsman Hellbacken, G. K., Gräsberg.	Riksdagsman Andersson, K. A. M., Löbbo.
Riksdagsman Malmborg, O. J. N., Skövde.	Riksdagsman Svensson, W., Ljungskile.
Riksdagsman Mårtensson, J. W., Uddevalla.	Riksdagsman Ericsson, E., Sörsjön.
Riksdagsman Andersson, C. O. H., Dunker.	Riksdagsman Pettersson, A. P., Dahl.
Riksdagsman Spångberg, A. K. F., Charlottenberg.	Riksdagsman Bergström, K. A. E., Hälsingborg.
Riksdagsman Olsson, A., Mora.	Riksdagsman Johnsson, P. A., Kastanjegården.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev densamma av kammaren godkänd; och förklarades hava blivit utsedda till revisorer herrar Hellbacken, Malmborg i Skövde, Mårtensson i Uddevalla, Andersson i Dunker, Spångberg och andre vice talmannen Olsson, samt till suppleanter för dem respektive herrar Andersson i Löbbo, Svensson i Ljungskile, Ericsson i Sörsjön, Pettersson i Dahl, Bergström och Johnsson i Kastanjegården.

Christenson i Malmö
Ohlsson i Kastlösa
Kyling
Bladh
Ager, fröken
Västberg, fru
Hansson i Skegrie
Brandt
Gustafson i Göteborg
Svensson i Alingsås
Dickson
Forsberg
Wedén
Nygren, fröken
Jönsson i Rossbol

§ 12.

Anställdes val av ledamöter i kammarens allmänna beredningsutskott.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Gustafsson i Bogla
Nordkvist
Ekdahl
Pettersson i Ersbacken
Öberg, fröken

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i allmänna beredningsutskottet.

§ 13.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 2—12 här ovan omnämnda valen.

§ 14.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på rikssalen överlämnade berättelse till 1950 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

§ 15.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet propositionerna:

nr 3, med anhållan om riksdagens yttrande rörande frågan om uppdelning av finansdepartementet m. m.; och

nr 4, angående ändrad disposition av bergmästarbostället Knutsberg i Nora socken;

till bevillningsutskottet propositionerna:

nr 5, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 kap. 10 § förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker, m. m.;

nr 6, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 7 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften;

nr 7, angående fortsatt tullfrihet för Svenska röda korset för viss sjukvårds-, beklädnads- och sjuktransportmateriel;

nr 8, angående fortsatt tullfrihet i vissa fall för Föreningen Rädda barnen för kläder, beklädnadsmateriel och livsförnödenheter; och

nr 9, med förslag till förordning med ytterligare bestämmelser angående taxering för inkomst under vissa år av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg, m. m.;

till behandling av lagutskott propositionen nr 10, med förslag till lag om tillägg till epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443);

till bevillningsutskottet propositionen nr 11, med förslag till förordning om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till Stiftelsen Trä-

varuindustriens konjunkturutmättningsfond, m. m.;

till behandling av lagutskott propositionen nr 12, med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge;

till bevillningsutskottet propositionen nr 13, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Norge för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap, m. m.;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 14, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 11 § 4 mom. lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket;

nr 15, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. brandstadgan den 15 juli 1944 (nr 522);

nr 17, med förslag till lag om fortsatt giltighet av utlänningslagen den 15 juni 1945 (nr 315); och

nr 18, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egen- dom, m. m.;

till bevillningsutskottet propositionerna:

nr 19, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Finland för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet;

nr 20, med förslag till förordning om ändring i 123 § taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); och

nr 21, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt, m. m.;

till behandling av lagutskott propositionen nr 22, med förslag till lag om upphävande av 15 kap. 13 och 22 §§ giftermålsbalken, m. m.;

till utrikesutskottet propositionen nr 23, angående godkännande av handels-

överenskommelse mellan Sverige och Italien;

till bevillningsutskottet propositionen nr 24, med förslag till förordning om ytterligare uppskov med allmän fastighetstaxering; samt

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 25, med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 och 47 §§ civilförsvarslagen den 15 juli 1944 (nr 536); och

nr 26, angående viss decentralisering av tillståndsgivningen beträffande yrkesmässig biltrafik.

§ 16.

Föredrogs var för sig följande på bordet liggande motioner; och remitterades därvid

till bankoutskottet motionen nr 1 av herr *Dickson*;

till utrikesutskottet motionerna:

nr 2 av herr *Ohlin m. fl.* och

nr 3 av herr *Johansson* i Stockholm *m. fl.*;

till statsutskottet motionen nr 4 av herr *Huss*;

till bevillningsutskottet motionen nr 5 av herr *Ohlin m. fl.*; samt

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 6 av herr *Edberg m. fl.*,

nr 7 av herr *Senander m. fl.*,

nr 8 av herr *Huss* och

nr 9 av herr *Nihlfors m. fl.*

§ 17.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Tryckfrihetskommitténs berättelse lades till handlingarna.

§ 18.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott militieombudsmannens

till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

§ 19.

Föredrogs den av herr *Jacobson* i Vilhelmina vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående persontrafiken å bandelen Östersund—Gällivare.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 20.

Föredrogs den av herr *Hjalmarson* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena angående redogörelse för den senaste utvecklingen av avsluten inom det svensk-ryska kreditavtalets ram, m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 21.

Föredrogs den av fru *Ewerlöf* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående utbildningen av barnmorskor för slutnarkos vid förlösning.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 22.

Ordet lämnades på begäran till

Herr **LINDBERG**, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att Kungl. Maj:ts proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1950/51, och nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, måtte uppföras sist å föredragningslistan för

kammarens nästkommande sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

§ 23.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen och vice talmännen i riksdagens andra kammare samt de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte herr talmannen och vice talmännen tillsätta kammarens kansliper-sonal, den 12 januari 1950.

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talmannen och vice talmännen de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte herr talmannen och vice talmännen tillsätta kammarens kansliper-sonal.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännen vid innevarande riksdag skulle utgöras av en notarie, fyra förste stenografer, fjorton stenografer, en förste kanslist och fem kanslister.

Herrar deputerade antogo till

notarie:

e. o. hovrättsnotarien, jur. kand. Nils G. H. Liliequist;

förste stenografer:

tullkontrollören Agnar Michal,
förste byråsekreteraren Erland N. Dahlén,

byråchefen, fil. kand. Hans A. Heim-bürger och

kanslisten Vera Karlgren;

stenografer:

f. d. aktuarien, fil. kand. E. P. Einar Bergendal,

jur. kand. E. Albert Romare,

sekreteraren och ombudsmannen, jur. kand. Anders Norrman,
jur. kand. Göte Fahlin,
e. o. byråsekreteraren, jur. kand. John W. Löf,

redaktören C. O. Bertil Arborén,
A. Fritiof Klason,
byråsekreteraren, jur. kand. Gustaf A. H. Titz,

e. o. hovrättsassessorn, jur. kand. Per G. Bergsten,

fru Signhild Elfner,
sekreteraren, jur. kand. Bengt G. E:son Lindahl;

Stig A. L. Ekerman,
pol. mag. Lars A. Nilsson och
Knut Nilson;

förste kanslist:

fru Ebba Ihrman; samt

kanslister:

f. d. överkontrollören A. Helmer Gärdin,

e. o. byråsekreteraren, jur. kand. K. Allan J. Löfgren,

fru Eva Särnmark,

jur. stud. Brit-Marie Ericsson och

jur. kand. T. E. Elfner.

Det skulle åligga de hos kammaren anställda kanslisterna att vid behov tjänstgöra jämväl vid diskussionsprotokollet.

Åt kanslisten Gärdin uppdrogs att föra kammarens diaries.

På därom gjord ansökan beviljades Lindahl ledighet från stenografbefattningen tills vidare på grund av utrikes resa; och förordnades kanslisten T. E. Elfner att intill dess Lindahl återinträdde i tjänstgöring uppehålla dennes stenografbefattning. Beträffande det sålunda ledigblivna förordnandet å en kanslisttjänst beslöto herrar deputerade, att prov skulle anställas för utrönande av de sökandes skicklighet såsom stenografer; och blev frågan om meddelande av detta förordnande tills vidare uppskjuten.

Interpellation ang. de traktatmässiga grunderna för Hollands och eventuellt andra nationers rätt att konkurrera om den interna svenska fraktfarten, m. m.

Här skulle antecknas, att på särskild anmodan följande tjänstemän redan tidigare inträtt i tjänstgöring hos kammaren, nämligen den 10 innevarande januari Lilliequist såsom notarie, Bergendal och Romare såsom stenografer samt Knut Nilson såsom kanslist, den 7 januari fru Ihrman såsom förste kanslist och fru Särnmark såsom kanslist ävensom den 2 januari Gärdin såsom kanslist.

Det skulle åligga de antagna tjänstemännen att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

Är och dag som ovan.

In fidem

Gunnar Britth.

§ 24.

Interpellation ang. de traktatmässiga grunderna för Hollands och eventuellt andra nationers rätt att konkurrera om den interna svenska fraktfarten, m. m.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr SVENSSON i Ljungskile, som anförde: Herr talman! Den mindre fraktfarten i Sverige, som bedrives med motorseglare och motorfartyg med upp till omkring 300 tons kapacitet, är för närvarande utsatt för en hård konkurrens från andra nationers sida, i främsta hand Holland. Att denna konkurrens blir så förödande för den svenska sjöfarten beror främst på att de svenska fartygen äro underkastade strängare legala bestämmelser i fråga om kvalitet, utrustning och bemanning än motsvarande utländska fartyg. Det är därför intet ovanligt, att holländska båtar i kustfart ha en besättning på 4 å 5 man, när motsvarande svenska fartyg måste ha 6 å 7 mans besättning. Som exempel

på huru orimligt de svenska författningsbestämmelserna verka kan nämnas, att det finns motorfartyg på västkusten som under en del av året kunna ligga på Atlanten uppe vid Island och fiska sill utan att ha examinerad maskinist, under det att samma båt i fraktfart emellan svenska hamnar måste ha två maskinister.

Den holländska konkurrensen blir särskilt kännbar därför att detta lands fartyg ha rätt att gå i fraktfart mellan svenska hamnar. Denna rätt synes vila på överenskommelser från 1850-talet enligt svensk författningssamling nr 60/1852 och nr 66/1856. Det heter härom i sistnämnda kungörelse:

»— — — sedan rättighet blifwit Swenska fartyg medgifwen att idka kustfart mellan Nederländska hamnar i Europa och Westindien, och Kongl. Nederländska Regeringen hos Oss gjort framställning om bewiljande af motsvarande förmån åt Nederländska fartyg i Swenska hamnar och i hamnar å ön S:t Barthelemy, samt öfwerenskommelse i ämnet nu blifwit emellan Oss och bemälde Regering träffad, hafwe Wi welat härmed i nåder förordna, att, från och med nästa års ingång och så länge i följd af nämnde öfwerenskommelse Swenska fartyg är medgifwet att idka kustfart emellan hamnar i Konungariket Nederländernas europeiska och westindiska besittningar, Nederländska fartyg jemväl skall wara tillåtet att idka kustfart mellan hamnar i Konungariket Sverige och å ön S:t Barthelemy.»

Såsom förhållandena nu utvecklats bör det finnas grundad anledning att taga dessa bestämmelser under omprövning.

Med hänvisning till det ovan anförda får jag hemställa om andra kammarens tillstånd att till hans excellens herr utrikesministern få rikta följande frågor:

1. Vill Eders Excellens lämna andra kammaren en redogörelse för de traktatmässiga grunderna för Hollands och

eventuellt andra nationers rätt att konkurrera om den interna svenska fraktfarten?

2. Kan man från Eders Excellens sida förvänta initiativ till att förbehålla den svenska kusttrafiken för svensk sjöfart?

Denna anhållan bordlades.

§ 25.

Justerades protokollsutdrag.

§ 26.

Anmäldes, att Kungl. Maj:ts proposition nr 27, angående grunderna för avsättning till domänverkets förnyelsefond för återväxtkostnader m. m., tillställts kammaren.

Denna proposition bordlades.

§ 27.

Anmäldes, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen, nämligen

nr 10, av herr *Johansson* i Stockholm m. fl., om uppsägning av det s. k. Marshallavtalet mellan Sverige och Amerikas förenta stater;

nr 11, av herr *Johansson* i Stockholm m. fl., om upphävande av Sveriges anslutning till den s. k. Paris-organisationen (OEEC);

nr 12, av herrar *Holmberg* och *Hagberg* i Luleå, angående viss ändring av bestämmelserna om statsbidrag för anordnande av skolmältider;

nr 13, av fröken *Öberg* m. fl., om ökat

anslag till bidrag till husmoderssementern;

nr 14, av herr *Nilsson* i Svalöv m. fl., om rätt att vid taxering åtnjuta avdrag för skogsvårdsavgift;

nr 15, av herr *Hagberg* i Luleå m. fl., angående förhöjning av Ortsavdragen i fråga om den statliga beskattningen;

nr 16, av herr *Utbult* m. fl., om anslag till omplantering av rödspätta i svenska farvatten;

nr 17, av herr *Utbult* m. fl., om statsbidrag till anskaffning av ekolod på svenska fiskebåtar;

nr 18, av herr *Utbult* m. fl., om anskaffande av ett statligt undersökningsfartyg av fiskebåtstyp; och

nr 19, av herr *Ngberg* m. fl., om nedläggning av inträdesavgifterna för nya telefonabonnemang.

Dessa motioner bordlades.

§ 28.

Till bordläggning anmäldes:

riksdagens revisorers berättelse över den år 1949 av dem verkställda granskningen av statsverket;

riksdagens år 1949 församlade revisorers berättelse angående riksbanken; samt

riksdagens år 1949 församlade revisorers berättelse om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1948—30 juni 1949 m. m.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 11.22 fm.

In fidem

Gunnar Britth.

Tisdagen den 17 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Justerades protokollet för den 11 innevarande januari.

§ 2.

I enlighet med kammarens därom den 11 innevarande januari fattade beslut skulle nu val verkställas av suppleanter i de ständiga utskotten och kammarens allmänna beredningsutskott; och företogs först val av suppleanter i utrikesutskottet.

Därvid lämnades på begäran ordet till Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN, som anförde: Herr talman! För vart och ett av de val som skola företagas vid detta plenum ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkännts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upptar namn å så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Den av herr förste vice talmannen för val av suppleanter i utrikesutskottet avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Gemensam lista» följande namn:

Hallén
Kristensson i Osby
Wallentheim
Svensson i Grönvik
Törnkvist
von Friesen
Andersson i Malmö
Skoglund i Doverstorp

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de

personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kammaren ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

§ 3.

Anställdes val av suppleanter i konstitutionsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Larsson i Julita
Nordkvist
Gustafsson i Bogla
Hansson i Skediga
Nygren, fröken
Hammar
Svedberg, fru
Håstad
Hedqvist
Häckner
Edberg
Larsson i Luttra
Hallberg
Löfroth
Bark
Braconier
Wallin, fru
Gustafsson i Borås

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å lis-

tan, utsedda till suppleanter i konstitutionsutskottet.

§ 4.

Verkställdes val av suppleanter i statsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Hall
Bergstrand
Åkerström
Pettersson i Dahl
Hoppe
Kollberg
Peterson i Degerfors
Kyling
Thapper
Elmén, fröken
Persson i Vinberg
Onsjö
Severin
Widén
Jansson i Kalix
Birke
Persson i Växjö
Wedén
Ericsson i Luleå, fru
Johansson i Mysinge
Henriksson
Nihlfors
Svensson i Alingsås
Larsson i Stockholm
Gustafsson i Stockholm
Hjalmarson

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i statsutskottet.

§ 5.

Anställdes val av suppleanter i bevillningsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Olofsson
Sjölin
Ohlsson i Kastlösa
Vigelsbo
Bladh
Gunnarsson
Brandt
Edström
Forsberg
Persson i Halmstad
Allard
Johnsson i Skoglösa
Kärlander
Strandh
Wiklund i Öjebyn
Nilsson i Svalöv
Karlsson i Olofström
Åqvist

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i bevillningsutskottet.

§ 6.

Anställdes val av suppleanter i bankoutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Gavelin
Bäckström
Johansson i Kalmar
Nilson i Spånstad
Hallberg
Åqvist
Malmberg i Stockholm
Birke
Andersson i Ronneby
Gustafson i Göteborg
Sehlstedt
Hansson i Önnarp
Andersson i Alfredshem
Rosén
Eriksson i Stockholm, fru
Edström

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kam-

maren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i bankoutskottet.

§ 7.

Verkställdes val av suppleanter i första lagutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Öberg, fröken
Wirtén
Skoglund i Umeå
Svensson i Stenkyrka
Hedqvist
Gustafsson i Borås
Johansson i Skövde, fru
Stattin
Östrand
Gärde Widemar, fru
Edenman
Andersson i Björkäng
Ekström
Liljedahl, fröken
Jacobsson i Sala
Östlund

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i första lagutskottet.

§ 8.

Anställdes val av suppleanter i andra lagutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Västberg, fru
Höjer, fröken
Lundberg
Carlsson i Bakeröd
Andersson i Alfredshem
Huss
Jansson i Hällefors

Ewerlöf, fru
Jönsson i Lund
Wiklund i Stockholm
Odhe
Ericsson i Näs
Svensson i Göteborg
Sjöstrand, fru
Andersson i Linköping
Wetterström, fröken

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i andra lagutskottet.

§ 9.

Verkställdes val av suppleanter i tredje lagutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Lindahl
Utbult
Johansson i Torp
Jansson i Aspeboda
Levin
Häckner
Torbrink, fru
Larsson i Karlstad
Persson i Appuna
Vinge, fröken
Engkvist
Hansson i Skegrie
Andersson i Ryggestad
Nyberg
Bengtsson
Nilsson i Bästekille

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i tredje lagutskottet.

§ 10.

Anställdes val av suppleanter i jordbruksutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Eriksson i Hallstahammar, fru
Svensson i Ljungskile
Nilsson i Varuträsk
Svensson i Vä
Engström
Utbult
Ekdahl
Larsson i Karlstad
Larsson i Julita
Mårtensson i Smedstorp
Netzén
Boman i Stafsund
Lindström
Andersson i Långviksmon
Andersson i Essvik
Boman, fru
Lindskog, fru
Kollberg

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i jordbruksutskottet.

§ 11.

Verkställdes val av suppleanter i allmänna beredningsutskottet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Johansson i Kalmar
Hammar
Svedberg, fru
Johnsson i Skoglösa
Gavelin
Löfroth
Allard
Nilsson i Svalöv
Edberg
Elmén, fröken
Kärrlander
Larsson i Luttra
Sehlstedt
Andersson i Långviksmon

Netzén
Nilsson i Bästekille
Bark
Vinge, fröken
Engkvist
Adolfsson
Andersson i Ronneby
Nihlfors
Östrand
Nyberg
Bengtsson
Braconier

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i allmänna beredningsutskottet.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 2—11 här ovan omförmälda valen.

§ 13.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande proposition nr 27, angående grunderna för avsättning till domänverkets förnyelsefond för återväxtkostnader m. m.

§ 14.

Föredrogs var efter annan följande på bordet liggande motioner; och hänvisades därvid

till utrikesutskottet motionerna nr 10 och 11 av herr *Johansson* i Stockholm *m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:
nr 12 av herrar *Holmberg* och *Hagberg* i Luleå; och
nr 13 av fröken *Öberg m. fl.*;

till bevillningsutskottet motionerna:
nr 14 av herr *Nilsson* i Svalöv *m. fl.*;
och

Interpellation ang. revision av gällande bestämmelser om statens låneverksamhet för den mindre skeppsfarten, m. m.

nr 15 av herr *Hagberg* i Luleå *m. fl.*;

till jordbruksutskottet motionerna nr 16—18 av herr *Utbult m. fl.*; samt

till allmänna beredningsutskottet motionen nr 19 av herr *Nyberg m. fl.*

§ 15.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens revisorers berättelse över den år 1949 av dem verkställda granskningen av statsverket.

§ 16.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1949 församlade revisorers berättelser

1:o) angående riksbanken;

2:o) om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1948—30 juni 1949 m. m.

§ 17.

Föredrogs den av herr *Svensson* i Ljungskile vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena angående de traktatsmässiga grunderna för Hollands och eventuellt andra nationers rätt att konkurrera om den interna svenska fraktfarten, m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 18.

Interpellation ang. revision av gällande bestämmelser om statens låneverksamhet för den mindre skeppsfarten, m. m.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr JOHANSSON i Torp, som yttrade: Herr talman! I en den 4 februari 1949 dagtecknad skrivelse har Sveriges segelfartygsförening hos Kungl. Maj:t an-

hållit om utredning angående revision av gällande bestämmelser om statens låneverksamhet för den mindre skeppsfarten m. m. Med åberopande av att frågan, på grund av sagda skrivelse, var föremål för Kungl. Maj:ts prövning avstyrkte statsutskottet vid 1949 års riksdag väckta motioner med yrkanden om hemställan till Kungl. Maj:t att framlägga förslag till ändrade lånevillkor för statens låneverksamhet för den mindre skeppsfarten i huvudsaklig överensstämmelse med i motionerna angivna riktlinjer. I sitt utlåtande över motionerna, vilket utlåtande godkändes av riksdagen, förklarade utskottet att det ansåge en utredning påkallad och förutsatte att en dylik komme till stånd.

Den mindre skeppsfarten befinner sig för närvarande i ett allvarligt läge. Fartygsbeståndet är, med några få undantag, gammalt och omodernt. Fartygen torde ha en medelålder som uppgår till omkring 45 år. Vissa andra länders segelfartyg driva en konkurrens med motsvarande svenska fartyg, som hotar att för vårt lands mindre skeppsfart få ödeläggande verkningar. I nuvarande läge torde det effektivaste medlet för stöd åt den mindre skeppsfarten, som för det svenska folkhushållet är av stor betydelse, vara att underlätta för berörda rederier att erhålla bättre statlig kredit vid nybyggnad och modernisering av den mindre skeppsfartens flotta. Önskvärt är därför att den utredning, varom Svenska segelfartygsföreningen hemställt och som av riksdagen ansetts påkallad, utan tidsutdräkt igångsättes samt att förslag till åtgärder med det snaraste förelägges riksdagen.

Likaså vore det önskvärt om företrädare för den mindre skeppsfarten kunde beredas möjlighet att deltaga i handelsförhandlingar angående varuutbyte med andra länder.

Med stöd av det anförda får jag an-

Interpellation ang. ökade anslag till och förmånligare byggnadstillståndsgivning för utbyggnad av fiskehamnar, m. m.

hålla om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet få framställa följande frågor:

1. Är herr statsrådet beredd att utan dröjsmål igångsätta utredning angående revision av gällande bestämmelser om statens låneverksamhet för den mindre skeppsfarten samt för 1951 års riksdag framlägga de förslag, vartill utredningen kan giva anledning?

2. Kan herr statsrådet finna det möjligt att bereda representant för den mindre skeppsfarten tillfälle att deltaga i framtida förhandlingar om handelsavtal med andra länder?

Denna anhållan bordlades.

§ 19.

Interpellation ang. ökade anslag till och förmånligare byggnadstillståndsgivning för utbyggnad av fiskehamnar, m. m.

Herr STAXÅNG erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Den plan rörande den fortsatta utbyggnaden av vårt lands fiskehamnar, vilken 1944 års fiskehamnsutredning framlade i sitt betänkande av den 1 november 1947 och vilken riksdagen och Kungl. Maj:t godkände genom beslut under år 1948, har tyvärr på grund av den begränsning i investeringsverksamheten som befunnits nödvändig måst frångås.

Fiskehamnsutredningens utbyggnadsplan avsåg en femårsperiod, omfattande budgetåren 1948/53. En förutsättning för dess genomförande var en sammanlagd medelsanvisning av 27 miljoner kronor. I detta belopp hade utredningen, såsom bl. a. framgår under sjätte huvudtiteln, punkt 34, i årets statsverksproposition, inberäknat för budgetåret 1947/48 till fiskehamnar anvisade anslag av tillhoppa 1,5 miljon kronor. Återstoden, 25,5 miljoner kronor

skulle enligt den framlagda planen fördelas med 3,9 miljoner kronor för budgetåret 1948/49 och med 5,4 miljoner kronor för vart och ett av följande fyra budgetår.

Under hänvisning till nödvändigheten av återhållsamhet i all investeringsverksamhet ha statsmakterna emellertid frångått den detaljerade plan för utbyggnad av fiskehamnarna, som utredningen framlagt. För budgetåret 1948/49 anvisades 1,5 miljon kronor mot ursprungligen avsedda 3,9 miljoner. För budgetåret 1949/50 uppgingo de anvisade medlen endast till 1 miljon kronor mot avsedda 5,4 miljoner, och i årets statsverksproposition upptoges under sjätte huvudtiteln samma anslag till ändamålet i fråga.

Departementschefen meddelar i sammanhang härmed, att hittills odisponerade medel torde komma att tagas i anspråk under det nu löpande budgetåret. Under förutsättning att riksdagen godkänner Kungl. Maj:ts förslag angående medelsanvisningen till byggandet av fiskehamnar under budgetåret 1950/51 skulle således endast en miljon kronor stå till förfogande under kommande budgetår. Redan tidigare har den i förhållande till den ursprungliga planen mycket ringa medelsanvisningen för nämnda ändamål medfört en väsentligt nedsatt takt i arbetet med utbyggnad av våra fiskehamnar. Detta har givetvis givit upphov till betydande olägenheter, då det gällt att tillämpa de år 1948 godkända utbyggnadsplanerna. Av allt att döma torde det också dröja ännu några år, innan förutsättningar föreligga för en högst önskvärd utjämning av den stora eftersläpningen i fiskehamnsbyggandet. Skäl synas därför föreligga för att en viss omarbetning av den ursprungliga byggnadsplanen kommer till stånd. Då inte planen kunnat förverkligas på det sätt som var tänkt, har läget nämligen för ett flertal fiskehamnar blivit katastrofalt. Det förefaller ound-

Interpellation ang. vissa spörsmål rörande stadsdomarnas befordran till statliga domarämbeten.

gängligt att separata hamnbyggnadsarbeten snarast måste sättas i gång för att inte vissa samhällen skola stå utan funktionsdugliga hamnar. Detta även med hänsyn till att de mindre fiskehamnarna förefalla ha drabbats väsentligt hårdare än de större byggnadsprojekten av den företagna begränsningen i investeringsverksamheten.

I sitt remissyttrande med anledning av 1944 års fiskehamnsutrednings betänkande framhöll väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att det kunde komma att bli nödvändigt med vissa jämkningar i den framlagda byggnadsplanen. Till detta yttrande anslöto sig såväl vederbörande departementschef som statsutskottet i sitt utlåtande med anledning av propositionen i ärendet. Jag förutsätter att vissa sådana jämkningar företags, men det torde icke desto mindre vara nödvändigt att byggnadsplanen — då nu själva grundförutsättningen för dess genomförande, d. v. s. medelsanvisningen, väsentligt ändrats — blir föremål för en överarbetning med hänsyn till nu rådande läge. Jag förutsätter givetvis att en sådan överarbetning eller revision av planen sker med en viss varsamhet.

Med stöd av vad jag sålunda anfört hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få rikta följande frågor:

1. Anser herr statsrådet det möjligt att under de närmaste åren genom ökade anslag och förmånligare byggnadstillståndsgivning realisera 1948 års plan för utbyggnad av fiskehamnarna?

2. Om så ej är möjligt, är herr statsrådet beredd att föranstalta om en sådan revision av nämnda plan, att större hänsyn kan tagas till de omedelbara behoven av fiskehamnsbyggnader i vissa samhällen?

Denna anhållan bordlades.

§ 20.

Interpellation ang. vissa spörsmål rörande stadsdomarnas befordran till statliga domarämbeten.

Ordet lämnades på begäran till

Herr RYLANDER, som yttrade: Herr talman! Frågan om cirkulation mellan statliga och kommunala domarbefattningar har länge varit föremål för uppmärksamhet. Genom ett nyligen avgivet utlåtande angående under vilka omständigheter stadsdomare böra komma i fråga vid besättande av statligt domarämbete har detta spörsmål aktualiserats.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt presidenterna i rikets hovrätter att, efter samråd med högsta domstolens ordförande, avgiva utlåtande angående återbesättande av det ledigblivna häradshövdingämbetet i Härjedalens domsaga, avgavs sådant utlåtande, innefattat i ett den 15 november 1949 dagtecknat protokoll.

Såsom sökande till ämbetet hade, bland andra, anmält sig en rådman i en större stad. Beträffande denne har i protokollet antecknats, att alla vore ense om att hans tjänstemeriter, omfattande bland annat mer än 5 års borgmästarförordnande i den stad, där han är anställd, vore goda och att han vore en skicklig domare. Majoriteten av hovrättspresidenterna, till vilken jämväl högsta domstolens ordförande anslutit sig, upptog emellertid icke rådmannen på förslag, och i dess utlåtande gjordes icke någon jämförelse mellan dennes och övriga sökandes meriter. Såsom anledning till att rådmannen icke ansetts böra uppföras på förslag anfördes principiella betänkligheter, som »hade sin grund i det gamla motsatsförhållandet med avseende å statligt och kommunalt anställda domare». Utlåtandet utmynnar i ett uttalande, att det icke varit meningen att säga att en stadsdomare

Interpellation ang. vissa spörsmål rörande stadsdomarnas befordran till statliga domarämbeten.

aldrig skulle kunna komma i fråga att bli va överflyttad till statlig tjänst men att meningen vore, att ett sådant överflyttande skulle bero på särskilda omständigheter, varvid borde beaktas att överflyttningen måste vara betingad av förhållanden, som gjorde att avgörandet icke kunde verka prejudicerande.

En av presidenterna var av skiljaktig mening samt uppsatte rådmannen på förslag till det lediga ämbetet i första rummet.

Kungl. Maj:t utnämnde sedermera till häradshövding en av de å majoritetens förslag uppsatta sökandena.

Med hänsyn till den stora principiella betydelse, som frågan om de statligt och kommunalt anställda domarnas ställning med avseende å befordran måste anses hava, får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa följande frågor:

1) Vilken uppfattning har herr statsrådet i frågan om kommunalt anställda domare böra komma i fråga vid besättande av statlig domartjänst?

2) Anser herr statsrådet — om på sätt majoriteten av hovrättspresidenterna uttalat stadsdomare endast undantagsvis skulle anses böra komma i fråga vid besättande av statlig domarbefattning — att vid hovrätts upprättande av förslag enligt 3 § lagen om val av borgmästare och rådmän motsvarande grundsatser skola tillämpas, så att statligt anställda domare icke böra ifrågakomma till sådan befattning, om icke särskilda skäl föreligga, som kunna motivera ett undantag och göra, att förslaget icke kan verka prejudicerande?

Denna anhållan bordlades.

§ 21.

Justerades protokollsutdrag.

§ 22.

Anmälde, att Kungl. Maj:ts proposition nr 31, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag tillställts kammaren.

Denna proposition bordlades.

§ 23.

Anmälde, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen, nämligen:

nr 20, av herr *Braconier m. fl.*, om införande av ersättare för riksdagens ledamöter att vid deras frånvaro inträda i riksdagen;

nr 21, av herr *Ståhl*, om beredande av ökat anonymitetsskydd för tidningskorrespondenter i de nordiska länderna;

nr 22, av herrar *Persson* i Norrby och *Ericsson* i Näs, angående viss ändring av gällande bestämmelser om proportionellt valsätt vid val inom landsting m. m.;

nr 23, av herr *Kyling m. fl.*, angående de kommunala tjänstetillsättningarna;

nr 24, av herr *Nilsson* i Varuträsk, om understöd till arbetaren J. A. Forsberg i anledning av skada, som ådragits genom olycksfall i domänverkets tjänst;

nr 25, av herr *Åkerström*, angående rätt för vägarbetaren F. J. Talsjö att i pensionshänseende tillgodoräkna viss anställningstid;

nr 26, av herr *Hedlund* i Östersund m. fl., om ökat anslag till nyanläggning av ödebygdsvägar;

nr 27, av herr *Hansson* i Skegrie m. fl., om förbättring i landsbygdens postförbindelser;

nr 28, av herr *Hagård*, angående anordnande av viss försöksorganisation beträffande indrivningsväsendet i städer med egna uppbördsverk;

nr 29, av herr *Nilsson* i Svalöv m. fl., angående beskattningen av omyndiga hemmavarande barns förmögenhet;

nr 30, av herrar *Utbult* och *Svensson* i Ljungskile, angående beskattningen av vid försäljning av fartyg återvunna värdepappersavdrag, m. m.;

nr 31, av herr *Svensson* i Ljungskile m. fl., angående ordningen för fastställande av existensminimum inom enskilda kommuner;

nr 32, av herr *Hedlund* i Rådom m. fl., angående beskattningen av bensin och brännolja;

nr 33, av herr *Gustafsson* i Stockholm, angående åtgärder mot skattefusk;

nr 34, av herr *Andersson* i Tungelsta m. fl., angående översyn av bestämmelserna om vägförening i 1939 års lag om enskilda vägar;

nr 35, av fru *Boman*, angående grunderna för allmänna barnbidrag för barn, som intagits på nomadskolhem eller eljest inackorderats för obligatorisk skolgång;

nr 36, av herrar *Ahlsten* och *Antby*,

om utredning av frågor i samband med den statliga självriskan vid skador såväl direkt som å tredje man;

nr 37, av herr *Utbult* m. fl., om översyn av bestämmelserna för bemanningen av mindre fartyg i kustfart och östersjöfart m. m.;

nr 38, av herr *Johansson* i Torp m. fl., om inrättande av en biträdande överlantmätarbefattning vid lantmäterikontoret i Göteborg;

nr 39, av herr *Hansson* i Skediga m. fl., om nedsättning av inträdesavgifterna för nya telefonabonnemang; och

nr 40, av herrar *Nilsson* i Landskrona och *Olofsson*, angående åtgärder för ett bättre utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet.

Dessa motioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 11.29 fm.

In fidem

Gunnar Britth.